VÄSTERBOTTENS MUSEUM

ARKEOLOGISK RAPPORT

Särskild arkeologisk utredning

inför ombyggnad av E12, delen Kulla – Norrfors, Umeå kommun, Västerbottens län.

Västerbottens museum/Uppdragsverksamheten
Ronny Smeds & Berit Andersson 2010 Dnr 380/09

Administrativa uppgifter

Vbm dnr	380/09
Lst dnr	431-5404-2009
Län	Västerbottens län
Landskap	Västerbotten
Kommun	Umeå
Socken	Umeå stad och Umeå socken
Ort	Umeå
Obj.nr/RAÄ nr	Umeå socken 315, 326, 317, 318, 333, 337 och 339 samt tidigare kända Umeå stad 113:1
Fynd	F 1-16 (Förvaras vid Västerbottens museum i väntan på fyndfördelning)
Kartblad	20K8b-c samt 20K7c
Koordinatsystem	RT 90 2,5 g V
Undersökt yta	ca 30 ha
Fältarbetsperiod	2009-07-29 – 2009-08-28
Personal	Ronny Smeds, Susanne Sundström, Anna-Karin Lindqvist och Jans Heinerud
Planering arkivsök	9
Dagverken fält	32
Dagsverken rapport	16
Beställare	Vägverket Region Norr

Innehållsförteckning

Administrativa uppgifter _____ 1
Inledning _____ 3
Sammanfattning _____ 3
Syfte _____ 3
Utredningsområdet _____ 4
Metod _____ 7
Resultat _____ 9
Diskussion _____ 15
Referenser _____ 17

Bilaga 1. Objekttabell för särskild utredning. Från Riksantikvarieämbetets blankett *”Redovisning av utförd arkeologisk undersökning”*.

Bilaga 2. Fyndlista.

Omslag: Schaktning vid Umeå sn 337. Tommy Johansson, Anna-Karin Lindqvist och Susanne Sundström i bild.

Inledning

Med anledning av Vägverkets planerade breddning av Europaväg E12, Kulla – Vännäs, etapp 1, delen Kulla – Norrfors, har Västerbottens museum genomfört en arkeologisk utredning av sträckningen enligt beslut av Länsstyrelsen i Västerbottens län (Dnr 431-5404-2009).

Sammanfattning

Den arkeologiska utredningen utfördes på ett ca 7,5 km långt område längs med europaväg E12, etappen Kulla – Norrfors. Vid den arkeologiska utredningen framkom sju tidigare inte kända lämningar, varav sex bedömdes som *fasta fornlämningar* och en som *övrig kulturhistorisk lämning*. Vid utredningen gjordes en kompletterande bedömning av en tidigare registrerad boplats (Umeå stad 133:1). Vid Klockarbäcken framkom en *boplats*, vid Brännland fyra *boplatser* medan fornlämningsstatusen för en tidigare känd *boplats* bekräftades och vid Norrfors påträffades en *husgrund historisk tid* samt en *by-/gårdstomt*.

Syfte

Utredningens syfte var att undersöka om oregistrerade forn- och kulturlämningar fanns inom utredningsområdet och för att ge Länsstyrelsen underlag i den fortsatta handläggningen av ärendet.

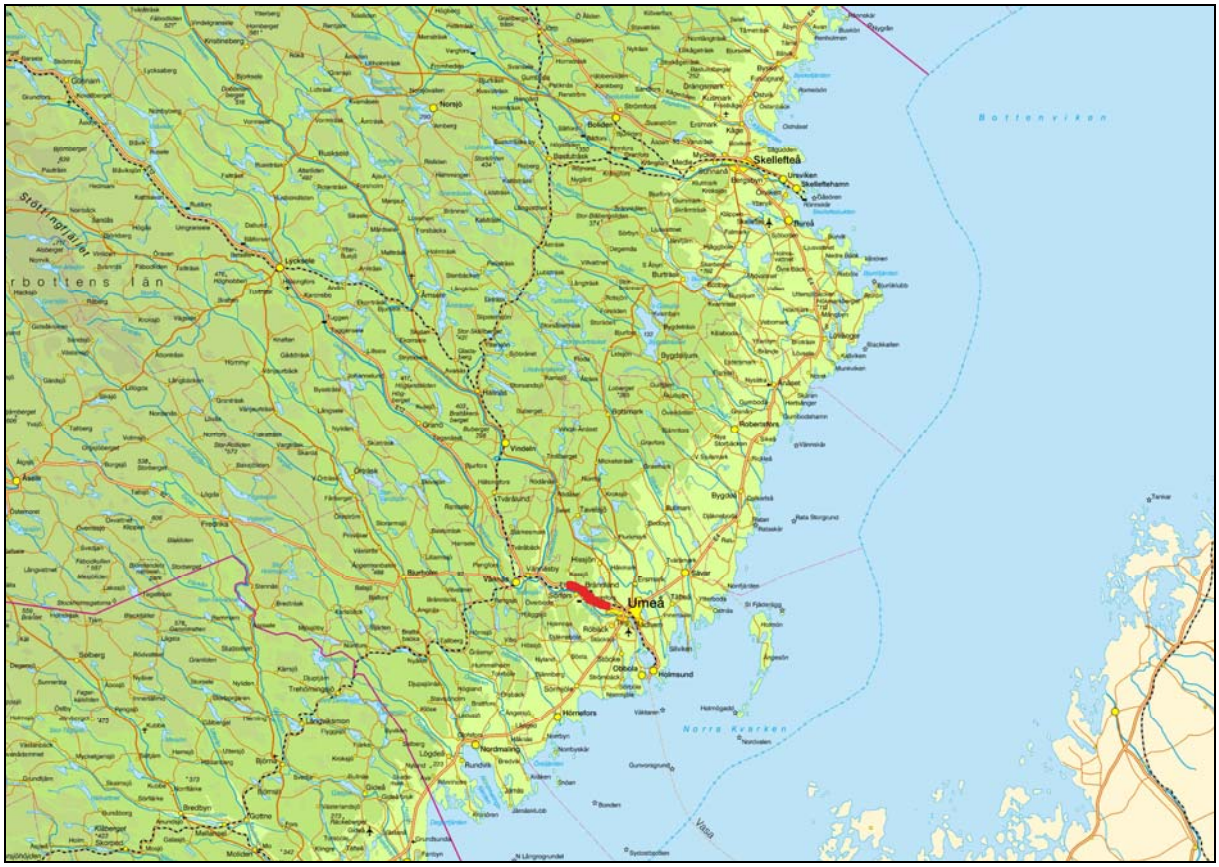

Fig. 1a. Översiktskarta över utredningsområdet (markerat med rött).

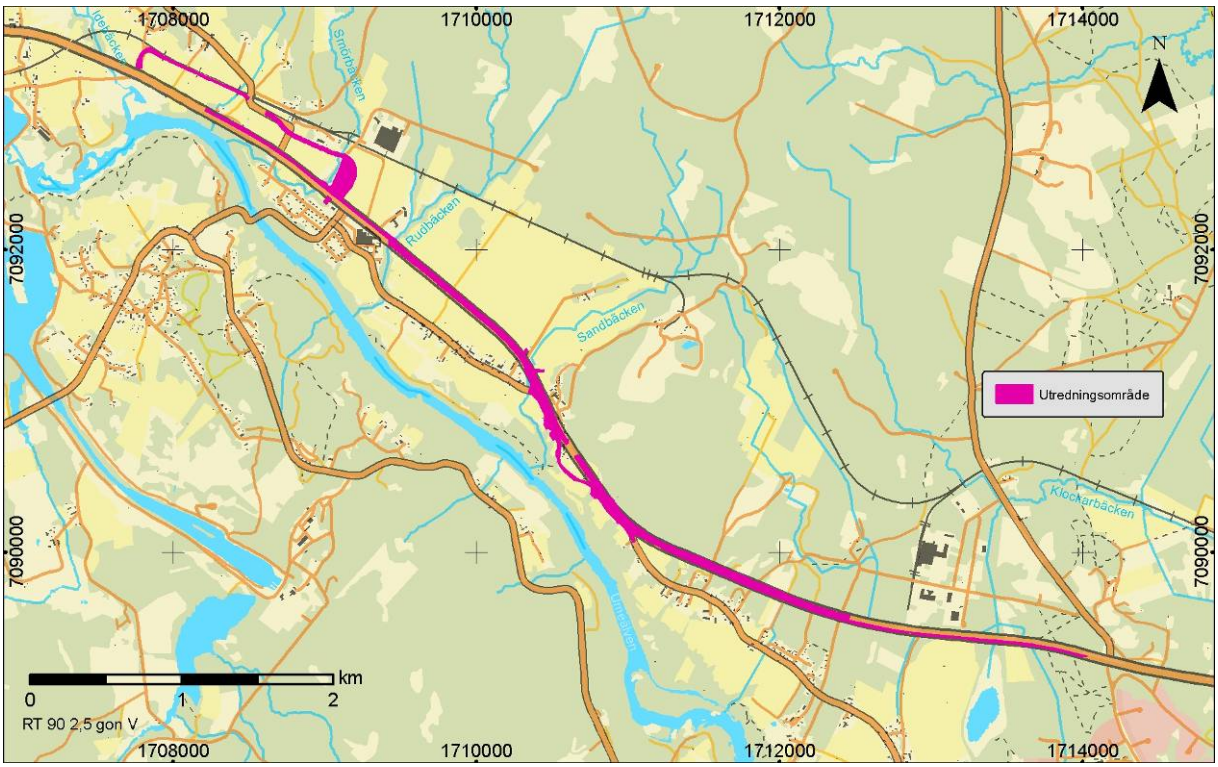

Fig. 1b. Utredningsområdet för etapp Kulla – Norrfors, beläget direkt väster om Umeå.

Utredningsområdet

Utredningsområdet är ca 7,5 km långt beläget på Umeälvens norra sida mellan byarna Kåddis och Norrfors (se fig. 1a och 1b). Det ligger på 35 – 70 meter över dagens havsnivå och har under stora delar av förhistorien utgjort Umeälvens mynningsområde. Den västra delen av utredningsområdet utgörs till största del av åker- och ängsmark som brukas i dag eller varit brukad i äldre tid. Här rinner även de tre bäckarna Smörbäcken, Rupbäcken och Sandbäcken vilka mynnar i Umeälven. Längs bäckarna har det på flera ställen bildats niplandskap. I områdets östra delar är partier med skogsmark varav delar ligger på torr sandmark med det finns även fuktiga svackor med lövskog. Denna del var under början av yngre stenålder en stor skyddad fjärd som Umeälven mynnade ut i. Utredningsområdet är beläget väster om Umeå. Den första delsträckan, från vägkorsningen N. Kullavägen – E12 till Brännlandsberget, består huvudsakligen av gammal skogsmark med inslag av industri, jordbruksmark och mindre bebyggelse. Den andra delsträckan, från Brännlandsberget till Norrfors består av åkerlandskap genomskuren av ett antal bäckraviner. Den första delsträckan består huvudsakligen av sandmark med mindre inslag av morän, silt och organiska jordarter. Den andra delsträckan består av huvudsakligen silt med mindre inslag av sand.

Fornlämningsbild

Före utredningen fanns i utredningsområdets direkta närhet 17 tidigare kända objekt i fornlämningsregistret(www.fmis.raa.se), innefattande lämningar men även provtagningsplatser (se tabell 1 samt fig. 2). (Lista över nyregistrerade lämningar finns i bilaga 1.)

Vid Brännland och Norrfors ligger en mängd boplatser vars belägenhet över havet samt fyndmaterial placerar dem i yngre stenåldern (4000 – 1800 f. Kr). I utredningsområdets närmiljö finns hällristningar (RAÄ 365 Umeå sn) vilka är belägna 54 meter över havet och kan grovt dateras till ca 2000 f. Kr. Vid Prästsjödiket låg en grav av tidigare okänd typ som daterats till perioden 1790–1520 f. Kr. I graven påträffades pilspetsar av olika exotiska stenmaterial samt spjutspetsar av brons. När graven anlades var platsen en ö utanför Umeälvens mynning. Vid anläggandet av ett bostadsområde vid Umedalens sjukhus påträffades en boplats med ovanligt tjocka kulturlager som daterades till perioden 1390 – 810 f. Kr. Vid Prästsjödiket fanns även

kokgropar, både från 800 – 700 f. Kr men även från 700 e. Kr. Från samma tidsperiod har även en härd vid Klockarbäcken daterats. I Kåddis och Brännland har keramik och pärlor påträffats som kan ha sitt ursprung i en medeltida bebyggelse. Umeå omnämns första gången i historiska källor från 1300-talet. Vid denna tid byggdes en träkyrka där Backens kyrka nu ligger och platsen användes även som handels och marknadsplats. I takt med landhöjningen har Umeälvens mynningsområde förskjutits åt sydöst och därmed de lägen som människor under alla tider funnit attraktiva för bosättning.

Tabell 1. Fornlämningsbilden före utförd utredning. Enligt FMIS juni 2009.

RAÄ nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedöming	kommentar
Umeå socken 233	Boplats	Fast fornlämning	Skärvsten, brända ben
Umeå stad 111:1	Boplats	Fast fornlämning	Skärvsten, kvartsskrapor, kvartsavslag, flintavslag, flintskrapa
Umeå stad 113:1	Boplats	Fast fornlämning	Skärvsten, kvartsavslag, brända ben, flinta, skiffer
Umeå stad 113:2	Boplats	Fast fornlämning	Skärvsten, kvartsavslag, brända ben
Umeå stad 276:1	Boplats	Fast fornlämning	Skrapa, kvartsavslag
Umeå stad 363:1	Boplats	Fast fornlämning	Skärvsten, avslag
Umeå stad 274:1	Boplats	Övrig kulturhistorisk lämning	Skärvsten, brända ben, kvartsskrapr, kvartsavslag
Umeå socken 229	Boplats-område	Fast fornlämning	Prästsjödiket
Umeå stad 542:1	Boplats-område	Undersökt och borttagen	Prästsjödiket
Umeå socken 228	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning	Järnkniv
Umeå stad 235:1	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning	Dubbeleggad stridsyxa hittad i trossbotten på ett hus
Umeå stad 280:1	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning	Spets av röd skiffer
Umeå stad 281:1	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning	1 skrapa
Umeå stad 281:1	Fyndplats	Övrig kulturhistorisk lämning	1 bränt ben
Umeå stad 600:1	Grav- och boplats-område	Undersökt och borttagen	Prästsjödiket
Umeå stad 230:1	Övrigt	Övrig kulturhistorisk lämning	Pollenprov
Umeå stad 231:1	Övrigt	Övrig kulturhistorisk lämning	Pollenprov

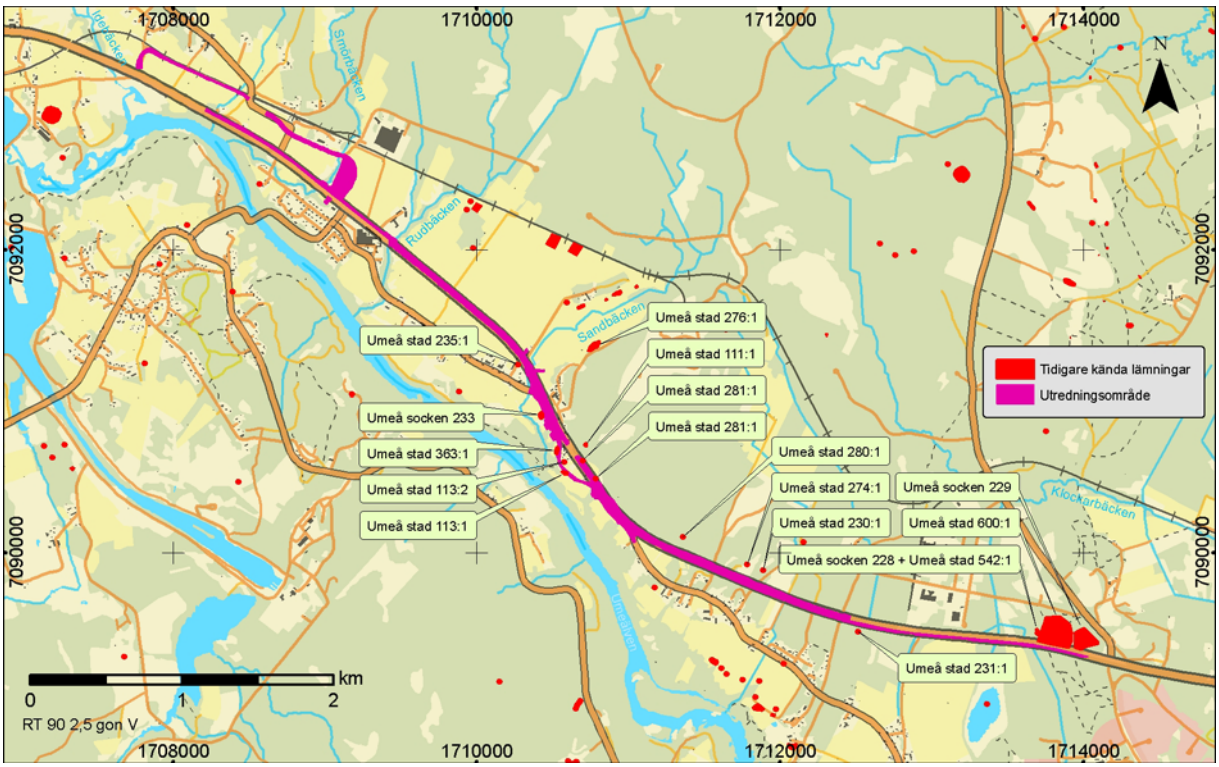

Fig 2. Karta över fornlämningsbilden före utförd utredning. Lämningar i anslutning till utredningsområdet är etiketterade. (se tabell 1)

Tidigare utredningar i området

Den första inventeringen i området ägde rum i mitten på 1970-talet av amatörarkeologen Gunnar Wahlberg. Flera förhistoriska boplatser kom att registreras vid denna inventering, däribland *RAÄ* Umeå stad 126:1 belägen i området vid Kläppen. Boplatsen delundersöktes 1978 av Umeå universitet varvid slagen och bearbetad kvarts, kvartsit och skiffer, skärvsten samt brända ben, påträffades. Riksantikvarieämbetet genomförde några år senare en fornminnesinventering i området, men inga nya lokaler registrerades. På senare tid har ett antal lämningar efter boplatser och lösfynd påträffats. Strax söder om utredningsområdet vid Sandbäcken, påträffades vid en besiktning år 2000 två nya boplatser samt fynd av ett nätsänke, ett ämne till en spets i brecciekvarts, avslag av kvarts samt brända ben (Vbm 281/02). År 1980 hittades strax norr om Degermanskläppen, en halv skafthålsyxa i basalt (RAÄ Umeå stad 279:1). En slipad tväryxa av svart skiffer påträffades på mitten av 1960-talet sydväst om Kläppen (RAÄ Umeå stad 82:1/Vbm 8275 i Västerbottens museums samlingar). Några hundra meter söderut från denna fyndplats påträffades under 1940-talet en skafthålsyxa av fredgårdstyp (RAÄ Umeå stad 235:1). Fredgårdsyxan hittades i en trossbotten i en numera riven byggnad. Den ursprungliga fyndplatsen är dock okänd.

I samband med nya sträckningar av E12 samt Botniabanan har ett antal utredningar i området genomförts under en tioårsperiod. I utredningsområdets östra del har arkeologiska undersökningar genomförts vid Klockarbäcken på lokalen ”Prästsjödiket”, RAÄ Umeå sn 228 och 229 samt Umeå stad 542:1 och 600:1 under åren 1998 – 2003. Inom detta område har 15 olika anläggningar undersökts varav 10 har daterats. Den äldsta anläggningen i detta område är en grav som anlades då platsen var del av en större ö, ca 1590 f. Kr. Denna grav är ännu unik i Västerbotten då den är av en typ som ej är synlig ovan mark samt ligger i en svacka till skillnad från senare gravtyper. Denna grav markerades endast av en gles stenläggning och var ovanligt fyndrik. Här påträffades sju flathuggna pilspetsar av stenmaterial som kommer från Tärnafjällen, Ryssland, Skåne samt Höga kusten. Därutöver fanns en hel, och ett fragment, av spjutspetsar av brons. En koncentration av fragmentariska ben återfanns centralt i graven. Analyser av tandfragment visar att de kommer från minst en, troligen två yngre personer, ett äldre barn och en yngre vuxen.

Under senare delen av bronsålder, 800 – 700 f. Kr anlades en rund kokgrop på denna lokal. Nästa nedslag är från mitten av järnåldern, ca Kr f, med två härdar, vara en med spår av metallhantering. En annan härd har en något senare datering ca 400 – 500 e. Kr. Under senare delen av järnåldern, ca 700 – 800 e. Kr anläggs en avlång kokgrop samt en härd. Under tidig medeltid har man sysslat med metallhantering på platsen vilket efterlämnat slaggbitar. Från slutet av medeltiden och fram till historisk tid har platsen använts som visteplats av samer. På en karta från 1710 benämns området ”Lappkläppen”.

År 2004 påträffade en privatperson en härd ca 250 meter söder om Prästsjödiket i samband med schaktningsarbeten för ett bostadsområde på Prästheden. Vid den akuta utredningen påträffades förutom härden, RAÄ 313:1 Umeå sn, även en kolningsanläggning samt en boplatsgrop, av dessa slutundersöktes endast härden vilken ej var möjlig att datera.

Ca 900 meter söderut påträffade en privatperson år 2001 skärvsten vid en ännu ej bebyggd tomt vid ett bostadsområde på Umedalen. En undersökning utfördes på delar av fastigheten Potatislandet 14, RAÄ Umeå sn 225:1, varvid det framkom ett ovanligt tjockt kulturlager, en kokgrop samt två boplatsgropar. Här påträffades brända ben från får/get, älg, säl fågel och fisk. I makrofossilproven fanns ett av länets äldsta sädeskorn samt frön från många ätliga bär; hallon, hägg, hönsbär, mjölon, stenbär och åkerbär. Här gjordes även fynd av keramik med tre olika typer av magring, asbest-, sand- och bergart/kvartsmagring. Två kolprov daterar platsen till 1400 – 800 f. Kr.

År 1991 genomfördes en arkeologisk undersökning ca 150 meter väster om föregående plats. Här hade tidigare påträffats skärvsten, kvartskärnor, bränd flinta och brända ben, RAÄ Umeå stad 493:1. Undersökningen var föranledd av ledningsdragningar i området och man påträffade brända ben och asbestkeramik under ploglagret. Utifrån keramiken kan platsen grovt dateras till yngre bronsålder / äldre järnålder.

År 2001 fanns ett nytt förslag på sträckning av E12:an med en 5 300 meter lång ny vägdragning som skulle löpa från Kåddis och mot nordväst och runda Brännlandsbergets norra sida för att därefter löpa parallellt med nuvarande järnväg. Inom, och i nära anslutning till, denna vägkorridor fanns ett flertal tidigare kända fornlämningar; RAÄ Umeå stad 273:1, 277:1, 279:1 samt 553:1 (2 boplatser och 2 skärvstensförekomster). Med anledning av detta genomfördes arkeologiska utredningar längs den planerade vägsträckningen. Vid de förundersökningar som genomfördes framkom skärvsten, avslag och kärnor av kvarts, brända ben samt nätsänken. Totalt har 21 nätsänken påträffats i området varav 13 framkom vid förundersökningen 2001. Inga ^{14}C dateringar av områdena utfördes men platserna ligger på 65 – 80 meter över havet vilket innebär att de nyttjades under stenålder.

Metod

Vid utredningen utfördes både inventering/terrängrekognosering och markavbaning, beroende på markbeskaffenhet, terrängläge och fornlämningspotential (se fig. 3 – 5). Vid de delar av undersökningsområdet som utgörs av skogsmark genomfördes utredningen genom inventering/terrängrekognosering. Detta utfördes genom okulär inventering med provstick med jordsond samt s.k. Medlespjut där jordarten tillät. Ytterligare spadgrävdes provgropar 0,2-0,4 m stora, vid bra terränglägen eller där användningen av jordsond/medlespjut gett indikationer.

Vid de delar som utgjordes av åkermark utfördes inom vissa delar markavbaning med grävmaskin. Detta utfördes huvudsakligen i odlingslandskapet i utredningsområdets västra delar. I samråd med Länsstyrelsen lågprioriterades ett område mellan Sandbäcken och Rupbäcken. Området karakteriseras av flack terräng, bestående av lera, silt och inslag av sand. Tidigare undersökningserfarenheter (Ericson & Heinerud 2002) har visat att den här typen av terräng, med största sannolikhet inte innehåller boplatslämningar.

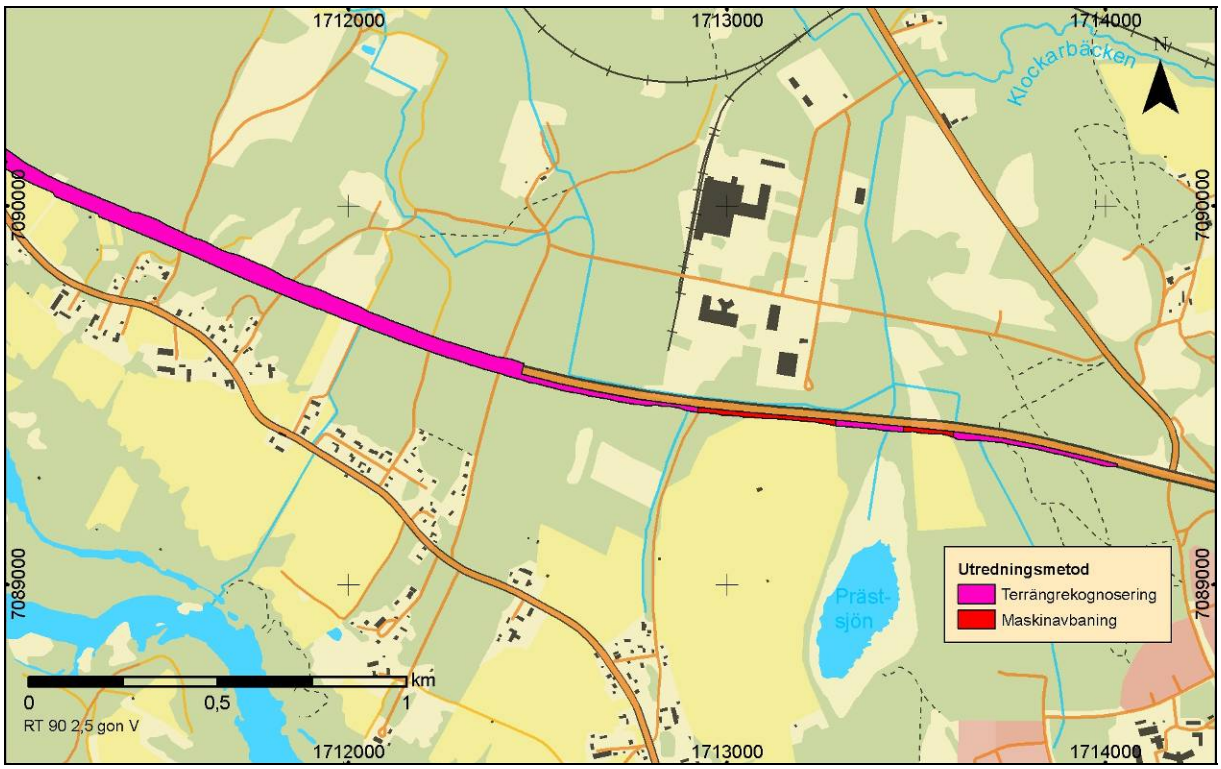

Fig. 3. Karta över utredningsmetod i de olika områdena. Östra delen av utredningsområdet; Klockarbäcken.

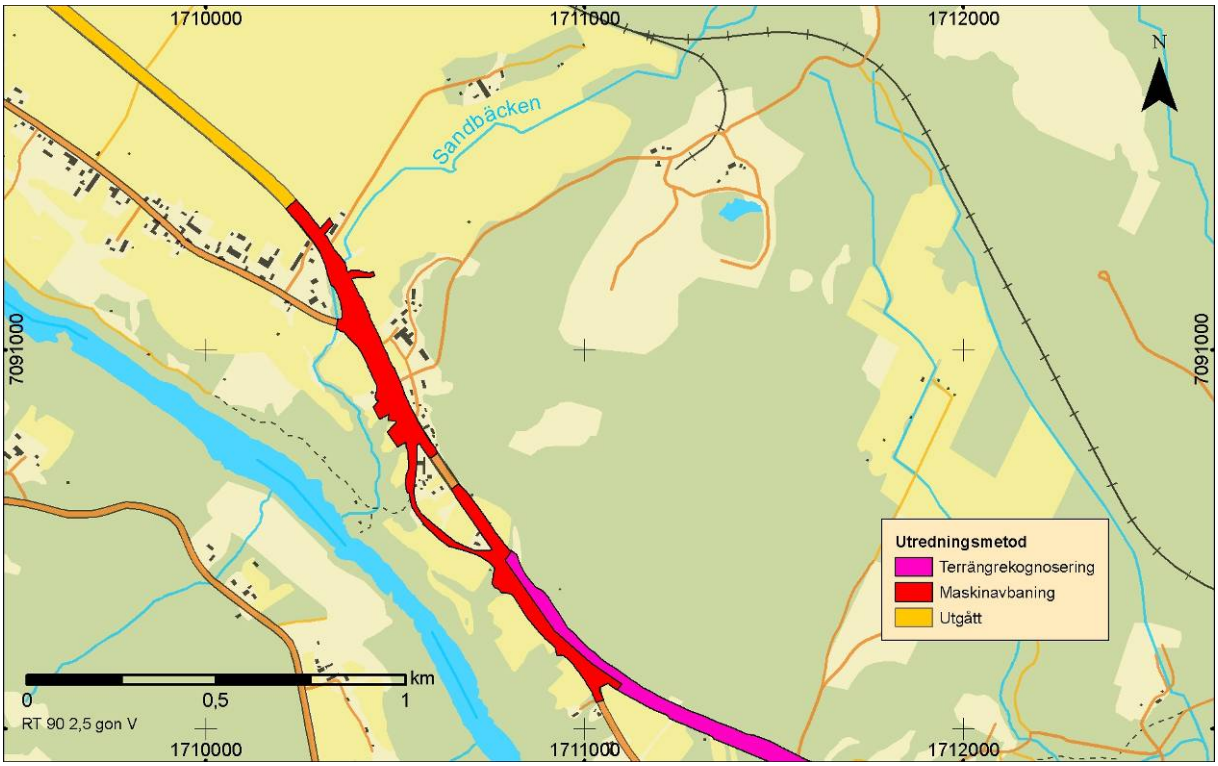

Fig. 4. Karta över utredningsmetod i de olika områdena. Mellersta delen av utredningsområdet; Brännland.

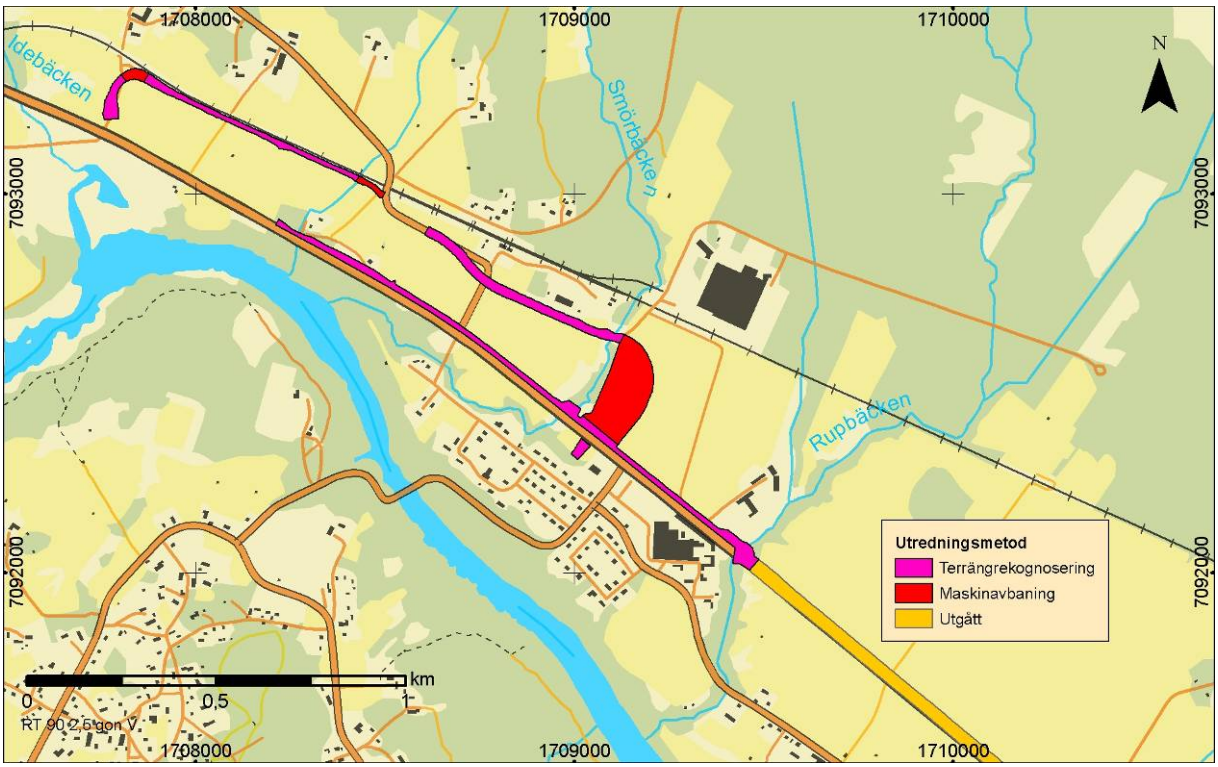

Fig. 5. Karta över utredningsmetod i de olika områdena. Västra delen av utredningsområdet; Norrfors.

Resultat

Den arkeologiska utredningen utfördes på ett ca 7,5 km långt område längs med europaväg E12, etappen Kulla – Norrfors. I och med utredningen framkom sju tidigare inte kända lämningar. Ytterligare bekräftades bedömningen *fast fornlämning* vid en sedan tidigare känd boplats. (se fig. 3-5 samt bilaga 1)

Vid Klockarbäcken framkom en tidigare okänd *boplats*; Umeå sn 318 (se bilaga 1 för beskrivning samt fig. 6). Ytterligare tillvaratogs fyndmaterial bestående av bränt ben, bränd lera, glas samt ett bryne (F1-2 samt F15-16) där ingen *fast fornlämning* kunde iakttas. (se bilaga 2 samt fig. 6)

Vid Brännland framkom fyra tidigare okända *boplatser*; Umeå sn 315, 316, 317 och 337. Fornlämningsstatusen bekräftades för Umeå stad 113:1 (se bilaga 1 för beskrivning samt fig. 7). Vid Umeå sn 316 tillvaratog fyndmaterial bestående av brända ben (F12). Vid Umeå sn 317 tillvaratog fyndmaterial bestående av avslag (F13). Vid Umeå sn 337 tillvaratogs fyndmaterial bestående av avslag, bränt ben samt sentida keramik (F3-7). Vid Umeå stad 113:1 tillvaratogs fyndmaterial bestående av avslag samt bränt ben (F8-9). Ytterligare tillvaratogs fyndmaterial bestående av kvarts och bränd lera (F10-11) där ingen *fast fornlämning* kunde iakttas. (se bilaga 2 samt fig. 7)

Vid Norrfors framkom en *husgrund historisk tid*; Umeå sn 333, samt en *by-/gårdstomt*; Umeå sn 339. (se bilaga 1 för beskrivning samt fig. 8). Vid Umeå sn 339 tillvaratogs fyndmaterial bestående av bränd lera/tegel (F14). (se bilaga 2 samt fig. 8)

Samtliga *boplatser* och *by-/gårdstomten* bedöms som *fast fornlämningar* medan *husgrunden, historisk tid*, bedöms som *övrig kulturhistorisk lämning*.

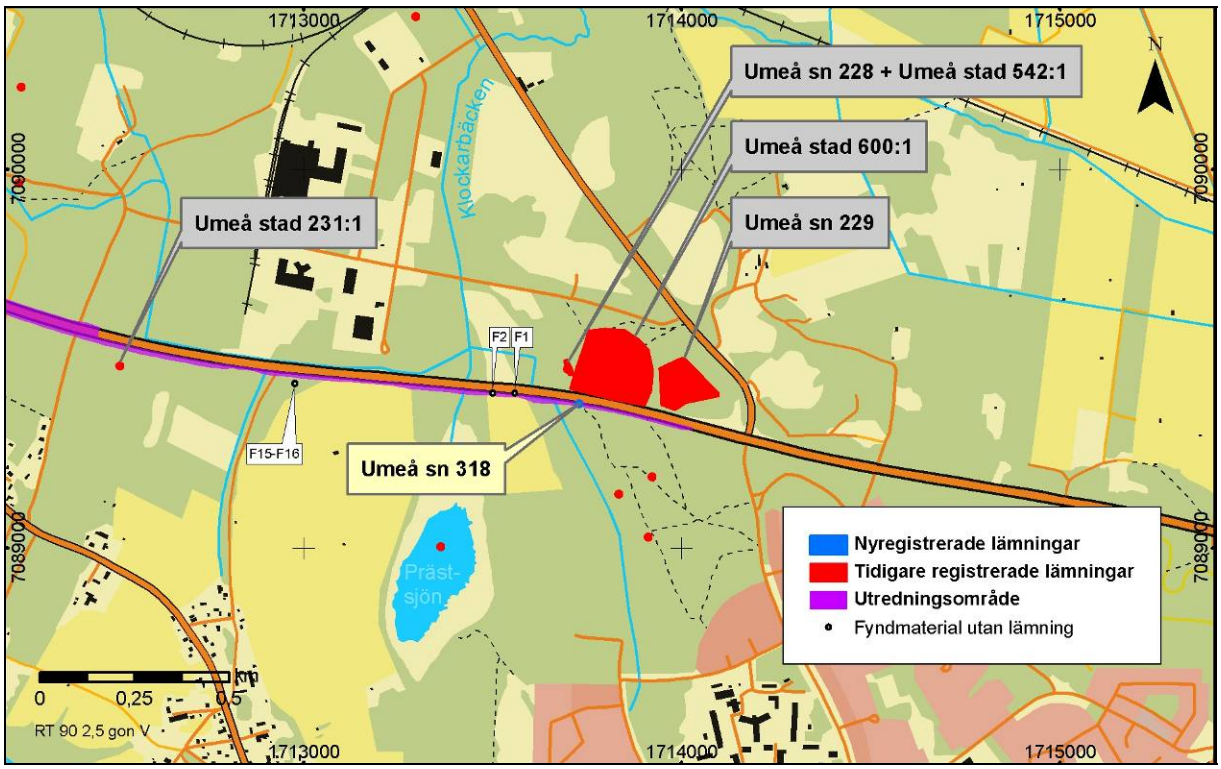

Fig. 6. Karta över Klockarbäckenområdet med nyregistrering markerad med ljus etikett, närliggande tidigare kända lämningar markerade med grå etikett.

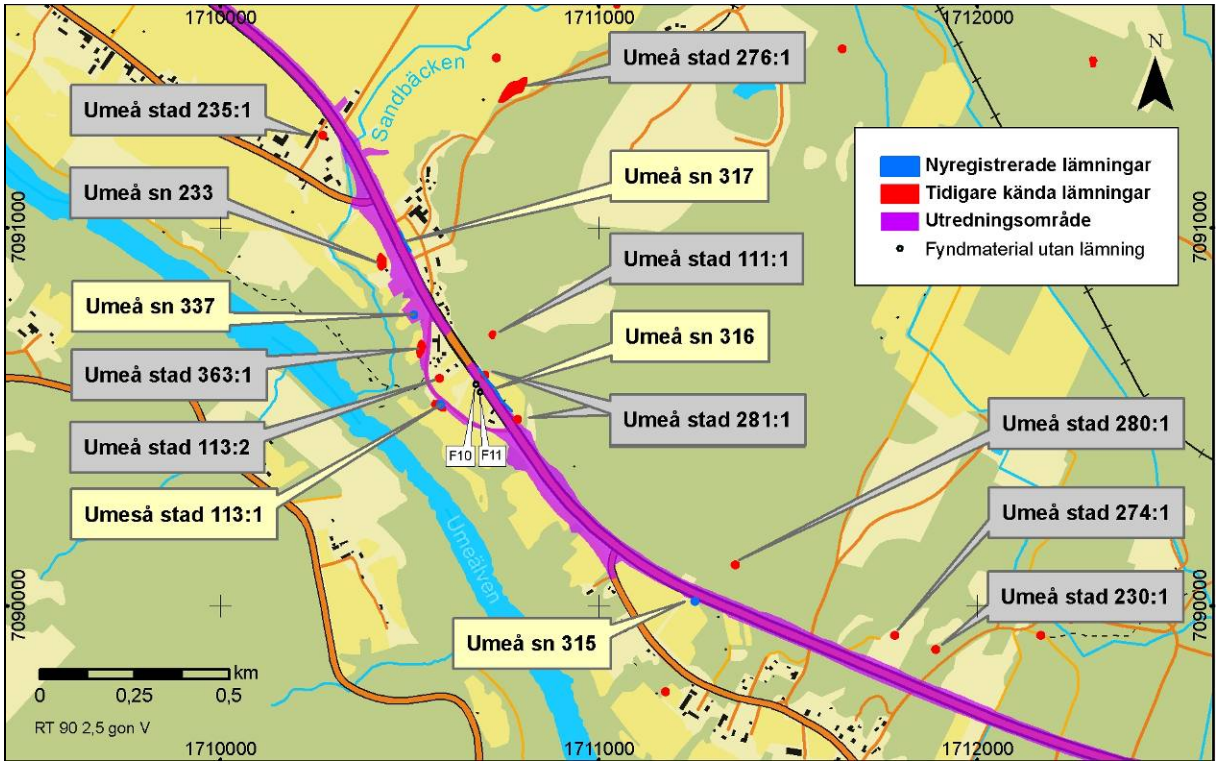

Fig. 7. Karta över Brännlandsområdet med nyregistreringar markerad med ljus etikett, närliggande tidigare kända lämningar markerade med grå etikett.

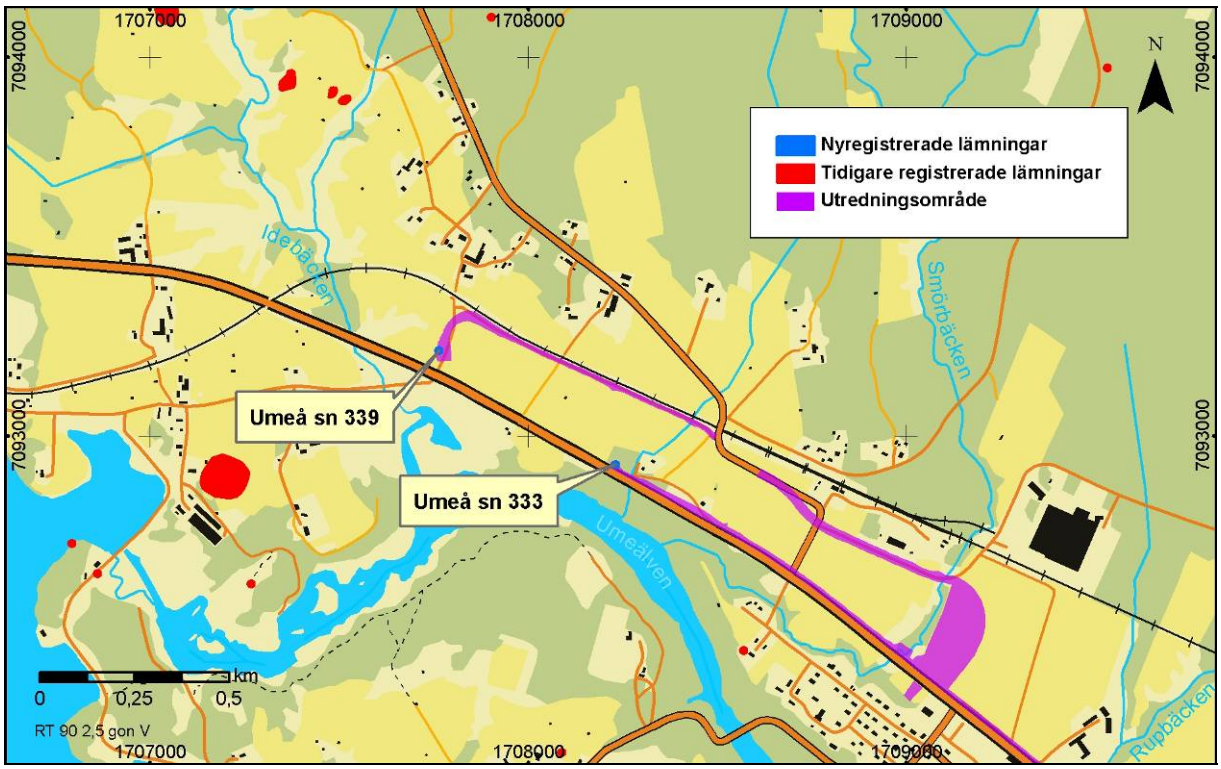

Fig. 8. Karta över Norrforsområdet med nyregistreringar markerad med ljus etikett, närliggande tidigare kända lämningar markerade med grå etikett.

.

Fig. 9. Susanne Sundström vid boplats Umeå sn 318 vid Klockarbäcken.

Fig. 10. Boplats Umeå sn 315 vid Brännland.

Fig. 11. Boplats Umeå sn 337 vid Brännland.

Fig. 12. Boplats Umeå sn 316 vid Brännland.

Fig. 13. Träkonstruktion vid boplats Umeå sn 316 Vid Brännland.

Fig. 14. Boplats Umeå sn 317, vid Brännland.

Fig. 15. By-/gårdstomt Umeå sn 339.

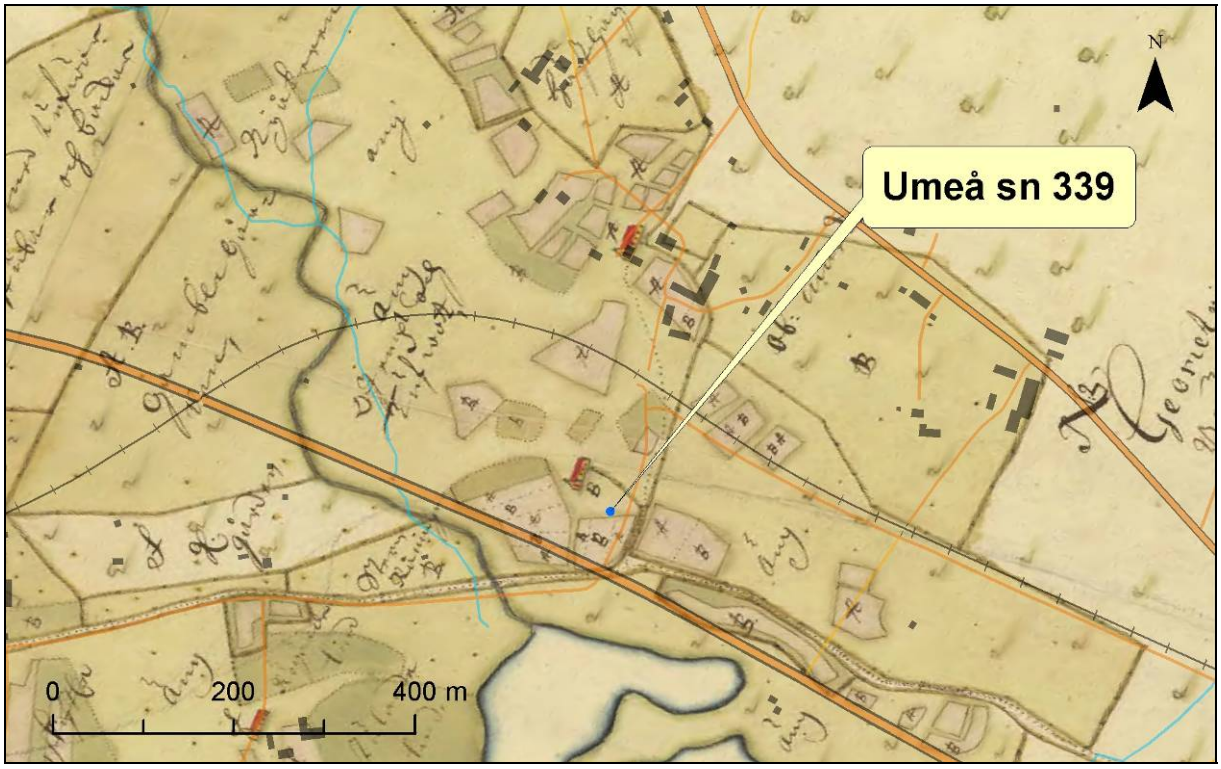

Fig. 16. Kartpålägg. Nutida linjeobjekt med rektifierat urklipp ur geometrisk karta över Norrfors 1690. By-gårstomt markerad. Skalstocken är ungefärlig.

Diskussion

Vid Klockarbäcken (se fig. 6 och 9) framkom en *boplats* (Umeå sn 318) direkt söder om E12:an. Boplatsmaterialet utgörs av skörbränd sten. I lämningens direkta närhet finns ett antal fornlämningar som i tid spänner från ca 1800 f.Kr. till skiftet mellan medeltid och historisk tid. En arkeologisk förundersökning rekommenderas för att klargöra boplatsens karaktär, ålder och omfattning

Vid Brännland (se fig. 7) kontrollerades fornlämningsstatusen för en *boplats* (Umeå stad 113:1). Vid denna framkom skärvsten, brända ben, avslag av kvarts samt ett brunt kulturlagersliknande skikt under matjorden. Ytterligare framkom fyra tidigare okända boplatser. Vid en *boplats* (Umeå sn 315) framkom enbart skörbränd sten (se fig. 7 och 10). Vid en *boplats* (Umeå sn 316) framkom skärvsten och brända ben (se fig. 7, 12 och 13). I ett sankt parti i mitten av boplatsen framkom även en träkonstruktion, möjligen en kavelbro. Vid platsen är sedan tidigare känt en *fyndplats* (Umeå stad 281:1) utgörandes av en skrapa av kvarts samt ett bränt ben. Vid en *boplats* (Umeå sn 337) framkom skärvsten samt avslag av kvarts och bergart (se fig. 7 och 11). Vid en *boplats* (Umeå sn 317) framkom skörbränd sten och avslag av kvarts (se fig. 7 och 14). Det framkomna fyndmaterialet på boplatserna är allmänt av stenålderskaraktär som inte ger någon närmare information om datering. En arkeologisk förundersökning rekommenderas för att klargöra boplatsernas karaktär, ålder och omfattning Boplatserna ligger mellan 55 och 70 meter över havet vilket enligt Segerström & Renbergs (1981) landhöjningskurva skulle motsvara ett strandläge ca 3800-2800 f.Kr.

Vid Norrfors framkom en större husgrund, historisk tid, (Umeå sn 333) med järn och betongdetaljer (se fig. 8). Denna bedömdes som övrig kulturhistorisk lämning. Ytterligare påträffandes en by-/gårdstomt (Umeå sn 339, se fig. 8, 15 och 16), bestående av tegel, bränd lera och skörbrända stenar. Platsen sammanfaller med en gårdsmarkering som finns på den geometriska kartan över Norrfors från 1690 (se fig. 16). En arkeologisk förundersökning rekommenderas för att klargöra by-/gårdstomtens karaktär, ålder och omfattning.

Utredningen har utförts dels genom terrängrekognosering, dels genom maskinavbaning. Efter samråd med länsstyrelsen lågprioriterades slättområdet mellan Sandbäcken och Rupbäcken då området hade låg potential för fynd och lämningar. Boplatsen Umeå sn 318 (se fig. 6) påträffades i skogsmark där man utifrån terrängläge och den rika fornlämningsmiljön kunde förvänta sig ytterligare lämningar. Då boplatsen till sin karaktär inte är synlig ovan mark krävdes ett tålmodigt arbete med jordsond, medlespjut och spade innan en skärvstensförekomst kunde verifiera misstankarna. Genom att i skogsmark använda grävmaskin för att frilägga markytan från torvtäcket, kunde fornlämningsbilden inom en aktuell yta med hög potential kunna klargöras bättre.

Referenser

Andersson, Berit 2000. *Rapport över slutundersökning av kokgrop och stensättning på lokalen Prästsjödiket, RAÄ 600, Umeå sn och kn, Västerbottens län.* Umeå.

Ericson, Kristina. & Heinerud, Jans. 2002. *Rapport. Särskild arkeologisk utredning. Etapp II. Vägavsnitt Svedjan-Brännland (Kulla-Brännland). Vägutredning E12, Kulla-Vännäs. Brännland 24:1, 4:15 m fl, Umeå sn och kn. Västerbotten län.* Umeå.

Lundberg, Åsa 1999. *Rapport över arkeologisk förundersökning av lokalerna PRÄSTSJÖDIKET, KLOCKARÅKERN, BÖLEVÄGEN och RÖBÄCKSLIDEN, Umeå sn och kn, Västerbottens län. Västerbottens museum.* Umeå.

Rathje, Lillian. 1991. *Rapport över arkeologiska förundersökning av boplats av stenålderskaraktär, Västra Umedalen, (saknar fornlämningsnummer), Umeå sn, Umeå kommun, Västerbottens län.* Umeå

Sandén, Erik & Sundström, Susanne 1999. *Rapport över arkeologisk utredning med anledning av planerad nu väg E 12, Umeå sn och kn, Västerbottens län. Västerbottens museum och Umeå universitet.* Umeå.

Sundström, Susanne. 2001. *Rapport över etapp 1 av arkeologisk utredning med anledning av planerad ny väg E 12, sträckan Kulla-Brännland, Umeå sn och kn, Västerbottens län.* Umeå.

Sundström, Susanne. 2002. *Arkeologisk undersökning av boplats, Potatislandet 13 och 14. Umeå sn och kn. Västerbottens län. Räddningsundersökning 2001.* Umeå.

Sundström, Susanne 2003. *Rapport över arkeologisk utredning på fastigheten Grubbe 9:21, Umeå sn och kn. Västerbottens län. Västerbottens museum.* Umeå.

Sundström, S. 2003. *Arkeologisk förundersökning av boplatserna Raä 553 och Raä 279 samt en tidigare ej registrerad boplats, Umeå sn och kn, Västerbotten, utförd inför planerad omläggning av väg E12, sträckan Kulla-Vännäs.* Umeå.

Sundström, Susanne 2004. *Arkeologisk undersökning, Grubbe 9:21, Umeå sn och kn. Västerbottens län. Västerbottens museums uppdragsverksamhet.* Umeå.

Sundström, Susanne 2004. *Arkeologisk utredning och undersökning nav härd. Grubbe 9:21, Umeå sn och kn. Västerbottens län. Västerbottens museums uppdragsverksamhet.* Umeå.

Bilaga 1. Objekttabell för särskild utredning

RAÄ-nr / Obj. nr	Lämningstyp	Beskrivning	Antikvarisk bedömning	Osäker position	Osäker utbredn.
Umeå sn 318 / Obj.nr 1	Boplats	Boplats, minst 1x1 m. Vid upptagande av provgropar (0,2x0,2 m st) hittades 5 skörbrända stenar (0,03-0,1 m st). Belägen i flack sandmark vid svag SV-sluttning ner mot myr, skogsmark, tallskog. Ca. 30-40 m ö h. Beväxt med stora tallar, mossa och bärris.	Fast fornlämning		Ja
Umeå sn 315 / Obj.nr 2	Boplats	Boplats, minst 1x1 m. Vid upptagande av provgrop (0,4x0,2 m st) framkom ett 30-tal skörbrända stenar 0,02-0,1 m st, 0,3 m under markytan. Belägen i åkermark med slagen vall, svagt sluttande mot SV. Ca 55-60 m ö h. Ca 19 m Ö om åkerkant i V, 3 m S om åkerkant i N samt 12 m S om E12. Troligen skadad i och med nedgrävning av ledning. 1,5 m Ö om skärvstensförekomsten framkom i provgrop koppartråd samt ledningshölje av trä/plast.	Fast fornlämning		Ja
Umeå sn 316 / Obj. nr 3	Boplats	Boplats, minst 140x1 m (NV-SÖ). Vid maskinschaktning framkom skärvsten, brända ben samt träkonstruktion(kavelbro?). Belägen i åkermark, direkt NÖ om europaväg (E12). Ca 55-70 m ö h.	Fast fornlämning		Ja
Umeå sn 337 / Obj. nr 4/	Boplats	Boplats, minst 3x1 m (SSV-NNÖ). Vid maskinschaktning framkom skärvsten, avslag av kvarts samt annan bergart. Belägen i åkermark/vallodling på brink i SV-sluttning ner mot Umeälven. Ca 55-60 m ö h.	Fast fornlämning		Ja
Umeå sn 317 / Obj. nr 5	Boplats	Boplats, minst 55 x1 m (NNV-SSÖ). Vid maskinschaktning framkom ett 10-tal skärvstenar samt avslag av kvarts. Belägen i åkermark, direkt ÖNÖ om europaväg (E12). Ca 60-65 m ö h.	Fast fornlämning		Ja
Umeå sn 333 / Obj. nr 6	Husgrund, historisk tid	Husgrund, historisk tid, ca 16x12 m (VNV-ÖSÖ) ca 1 m dj. Bestående av en stengrund 0,5-1 m br och 0,1-0,3 m h. Grunden består av 0,3-2,0 m st kilstenar, med visst inslag av cement och tegel. Inom husgrunden är flera grundarmar för innerväggar. I husgrunden finns järndetaljer och trärester. Belägen i skogsmark, igenväxt gårdstomt/odlingsmark på mindre kulle i odlingslandskap, ca 10 m N om dikeskant för europaväg (E12). Ca 60-65 m ö h. Beväxt med ca 100 mindre lövträd; björk, asp, rönn samt örter.	Övrig kulturhistorisk lämning		
Umeå sn 339 / Obj. nr 7	Bytomt/ gårdstomt	Bytomt/gårdstomt, minst 15x1 m (N-S). I åkerkant/vägren påträffades ett 10-tal tegelbitar, 5-tal bitar bränd lera och 10-tal skörbrända stenar. Belägen i åkermark/vägren V om väg (N-S). Åkermark/vallodling. Ca. 55-60 m ö h. På geometrisk karta över Norrfors från 1690 finns på platsen en gård. Troligen skadad av väg och plöjning.	Fast fornlämning		Ja
Umeå stad 113:1	Boplats	Boplats, minst 7x1 m (VNV-ÖSÖ). Vid maskinschaktning framkom skärvsten, brända ben, kvarts samt ett brunt lager under matjorden. Belägen i åkermark/vallodling, belägen i brink, SV-sluttning ner mot älv, direkt SV om väg, direkt Ö om lada. Ca 55-60 m ö h. Vid maskinschaktning i och med särskild utredning bekräftades tidigare känd lämning som fast fornlämning. Troligen skadad lada och bilväg.	Fast fornlämning		Ja

Bilaga 2. Fyndlista.

Fnr	Föremål	Antal	Längd, cm	Bredd. cm	Tjocklek, cm	Vikt, gram	RAÄ / xy*
F1	Bränt ben	1	1,6	0,8	0,4	<1	x7089410/y1713560
F2	Bryne	1	6,2	3,8	2,3	90	x7089410/y1713500
F3	Keramik, sentida	1	6,0	4,9	0,6	15	Umeå sn 337
F4	Bränt ben	1	0,7	0,4	0,3	<1	Umeå sn 337
F5	Avslag, kvarts	1	4,0	2,8	1,9	17	Umeå sn 337
F6	Avslag, bergart	1	3,5	2,2	1,2	8	Umeå sn 337
F7	Avslag, bergart	1	2,2	1,6	0,7	2	Umeå sn 337
F8	Avslag, kvarts	1	4,8	4,1	1,5	26	Umeå stad 113:1
F9	Bränt ben, ledkota	1	1,7	1,0	0,9	<1	Umeå stad 113:1
F10	Avslag, kvarts	1	3,4	3,2	2,2	16	x7090586/y1710675
F11	Bränd lera	6	0,9-0,5			11	x7090566/y1710686
F12 (a)	Brända ben	1	1,5	0,9	0,2	<1	Umeå sn 316
F12 (b)	Brända ben	1	1,2	0,7	0,2	<1	Umeå sn 316
F13	Avslag, rökkvarts	1	3,4	2,5	2,0	14	Umeå sn 317
F14	Bränd lera/tegel	15	3,5-0,6			32	Umeå sn 339
F15	Bränd lera	3	1,8-1,3			3	x7089436/y1712976
F16	Glas, blått, bränt	1	2,1	1,8	0,2	<1	x7089436/y1712976

* Där fyndmaterial framkommit utan att *fast fornlämning* konstaterats anges koordinater.

VÄSTERBOTTENS
MUSEUM

Box 3183, 903 04 Umeå
Telefon 090-17 18 00. Telefax 090-77 90 00.
info@vbm.se
www.vbm.se